

Turizm Akademik Dergisi

Tourism Academic Journal

www.turizmakademik.com

Yavaş Yemek Hareketinin Turizm Endüstrisindeki Gelişimine Bütüncül Bir Bakış*

Taner AKKOÇ^{a**}

^a Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, SAMSUN, e-posta: taner.akkoc@omu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2196-3266

Öz

Yavaş Yemek Hareketi, hızlı yaşam anlayışına karşı biyolojik çeşitliliği korumak ve gıda konusunda farkındalık yaratmak amacıyla gündeme gelmiştir. Küresel çapta etkiler yaratmaya başlayan hareket zamanla turizmle iç içe geçen bir yapıya bürünmüştür. Bu kapsamda çalışmanın amacı, turizm alanında, Yavaş Yemek Hareketi ile ilgili keşfedilmeyi bekleyen temaları ortaya çıkarmaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Veriler, 5 – 6 Eylül 2024 tarihleri arasında, Scopus veri tabanından doküman incelemesi tekniğiyle toplanmıştır. Veri toplama süreci sonunda ulaşılan 830 makaleye VOSviewer ve R Studio programları aracılığıyla bibliyometrik analiz uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre; yiyecek festivali, varoluşsal özgünlük, kurumsal sosyal sorumluluk, coğrafi işaret, gıda aktivizmi, etik tüketim, planlı davranış teorisi, döngüsel ekonomi, cinsiyet ve sosyal değişim konularının yeterince çalışılmadığı ve gelecekte alana yön verebilecek niş temalar olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yavaş Yemek Hareketi, Turizm, Bibliyometri, Scopus.

A Comprehensive Examination of the Slow Food Movement's Development in the Tourism Industry

Abstract

Slow Food Movement came to the fore with the aim of protecting biodiversity and raising awareness about food against the fast-paced lifestyle. The movement, which started to create global effects, has gradually become intertwined with tourism. The study's goal in this context is to uncover unexplored themes related to the Slow Food Movement in the tourism industry. The study adopted a qualitative research method. Data were collected from the Scopus database using the document review technique between September 5 and 6, 2024. By using VOSviewer and R Studio programs, bibliometric analysis was applied to 830 articles that were reached at the end of the data collection process. According to the analysis results, food festivals, existential authenticity, corporate social responsibility, geographical indication, food activism, ethical consumption, planned behavior theory, circular economy, gender, and social change issues emerge as niche themes that have not been studied enough and may guide the field in the future.

Keywords: Slow Food Movement, Tourism, Bibliometrics, Scopus.

JEL CODE: Z32, Q01

Makalenin Geçmişi:

Gönderim Tarihi : 16.09.2024

Düzeltilme : 10.11.2024

Kabul : 07.02.2025

Makale Türü : Derleme

Akkoç, T. (2025). Yavaş Yemek Hareketinin Turizm Endüstrisindeki Gelişimine Bütüncül Bir Bakış, Turizm Akademik Dergisi, 12 (1), 35-51.

*Bu çalışma etik kurul kararı gerektirmeyen araştırmalar arasında yer almaktadır.

**Sorumlu yazar e-posta: taner.akkoc@omu.edu.tr

GİRİŞ

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte tüm dünyaya sunulan kapitalist sermaye birikiminin yeni bir aşaması küreselleşme olmuştur (Kayan, 2015). Teknoloji ve bilginin serbest dolaşımını ifade eden küreselleşme olgusu (Al-Aadili, 2020) toplumları birbirine yakınlaştırmakta ancak yereldeki özgünlüğün yitirilmesi ve birbirine benzeyen toplumların oluşması gibi olumsuz etkileri de beraberinde getirebilmektedir (Sabur & Güneş, 2023). Bu bakımdan küreselleşmeyle ilgili en büyük endişelerden biri, tektipleşmeyi beraberinde getirmesi ve kültürel kimliği yok etmesidir (Dimova & Gillen, 2017). Küreselleşme, kültürel kimliği tektipleştirmesinin yanı sıra yarattığı hızlı yaşam temposuyla da eleştirilmektedir. Ulusal ve uluslararası sermaye hareketlerini hızlandıran bu olgu günlük yaşamın hızlanmasına ve toplumsal ilişkilerin zayıflamasına neden olmuştur (Knox, 2005).

Küreselleşmenin olumsuz etkileri, Coca-Cola ve McDonald's gibi sembolik markalar aracılığıyla yerel tüketim kültürü üzerinde de kendini göstermiştir (Jackson, 2004). Günümüzün hız dünyasını yansıtan ürünleriyle, McDonald's gibi küresel işletmeler yerele özgü ürünler ve kültürel değerler için bir tehdit haline gelmiştir (Yurtseven, Kaya & Harman, 2010). Küreselleşmenin kültürel boyutu şeklinde hazır yiyecek sektöründe ortaya çıkan ve zamanla yemek kültürünün tektipleşmesine neden olan bu durum "*Toplumun McDonaldlaştırılması*" olarak ifade edilmektedir (Ünal & Zavalı, 2016). Fransız Sosyolog Paul Aries "McDonald's Çocukları" adlı kitapta McDonald's'ın yarattığı etki için şunu söylemektedir: "*Hamburger, ergenlik çağındaki insanlara yönelik bir Amerikan yiyeceği değildir, kültürü ve yaşı olmayan ilk yiyecek olma özelliği taşır, ulusal ya da uluslararası olma özelliğine sahip değildir, kozmopolit bir kimliği vardır ve var olan bütün mutfak kültürlerinin inkâr edilmesine dayanır*" (akt. Acuner, 2014:8).

Kültürel özgünlüğü yok ederek tektipleşmeye neden olan McDonald's ve benzerlerinin temsil ettiği hızlı yeme (fast-food) akımına tepki olarak Yavaş Yemek Hareketi ortaya atılmıştır (Aliyeva & Kurgun, 2021). Buna göre hareket, fast-food zinciri McDonald's'ın 1986 yılında Roma'da İspanyol Merdivenleri yakınında restoran açma girişimine karşı yapılan protesto sonucu doğmuştur (Erdoğan vd., 2024). Carlo Petrini önderliğindeki protestocular, fast-food zincirinin temsilcisi McDonald's'ın bu girişimine karşı; yerelliği, yavaşlığı ve sofrada iletişimi simgeleyen İtalyan mutfaklarını yani yavaş yemeği önermiştir (Bucak & Turan, 2016). Hareket, 1989 yılına gelindiğinde 80.000 kişilik büyük bir örgüte dönüşmüştür. Bu örgütü oluşturan 15 ülkenin temsilcileri Paris'te bir araya gelerek Slow Food Manifestosu'nu imzalamıştır. Böylece Yavaş Yemek Hareketi uluslararası düzeyde resmi olarak tanınan bir organi-

zasyon haline gelmiştir (Demir, 2021).

Yavaş Yemek Hareketi, üç temel ilke ortaya koyar: iyi, temiz ve adil. Kaliteli, lezzetli ve sağlıklı gıda için iyi olmak; çevreye zarar vermeyen üretim için temiz olmak; tüketiciye uygun fiyat ve üreticiye uygun ücret için adil olmak, hareketin olmazsa olmazlarıdır (Slow Food, 2024). Hareket, "yerellik" esasına göre ilerlemektedir. Sebze, meyve, peynir ve şarap gibi gıdalar geleneksel üretim şekliyle değerlendirilmektedir. Bu sayede yerel halkın işlettiği restoran ve çiftlik gibi iş alanları ortaya çıkmakta ve böylece yerel ekonomi canlanmaktadır (Özcan, 2011). Hareket, aynı zamanda gastronomik geleneklerin ve bu gelenekleri var eden toplulukların keşfine dayalı sürdürülebilir bir turizm modeli önermektedir. Yavaş Yemek Seyahati olarak bilinen bu model, turistleri yerel topluluklarla buluşturmayı ve yemek zevkini, kültür ve samimiyetle birleştirerek kalıcı deneyimler sunmayı amaçlamaktadır (Slow Food, 2024). Bu açıdan, Yavaş Yemek Hareketinin gastronomi turizminin gelişmesinde önemli bir etkisinin olabileceği görülmektedir. Ayrıca Yavaş Yemek Hareketi, sürdürülebilirlik temelinde, yerel topluluklar içindeki kültürel mirasın, sosyal ilişkilerin ve biyolojik çeşitliliğin korunması yoluyla yemek ve şarap kültürünün gelişmesi için çabalamaktadır (Tencati & Zsolnai, 2012). Dahası, hareket yerele özgü kaynakların korunması ve iyileştirilmesini hedeflediği için destinasyon gelişiminde de etkin bir rol oynamaktadır (Nilsson vd., 2011). Yerel üretimi ve yerel ekonomiyi destekleyen Yavaş Yemek Hareketinin sürdürülebilir turizmle iç içe olması destinasyon gelişimine katkı sağlamaktadır (Demir, 2021).

Yavaş Yemek Hareketi'nin turizmle güçlü bir ilişkisinin olduğu ve daha çok gastronomi turizmi ve sürdürülebilir turizmle öne çıktığı görülmektedir. Ancak turizm; toplum ve doğa temelli turizm türleri, turist davranışları, turizm ekonomisi veya kırsal turizm gibi birçok alanı içene alan oldukça geniş bir endüstridir. Bu bağlamda, alanyazın incelendiğinde, Yavaş Yemek Hareketi ile ilişkili olacak şekilde turizm endüstrisine yönelik eksik kalan alanları ortaya çıkaran bibliyometrik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum alanyazında önemli bir boşluğa işaret etmektedir. Bu noktadan hareketle çalışmanın amacı, turizmin kapsamına giren tüm alanlarda Yavaş Yemek Hareketi ile ilişkili keşfedilmeyi bekleyen temaları ortaya çıkarmaktır. Çalışma, alandaki araştırma boşluklarını ortaya çıkaracağı için araştırmacılara yol gösterici olacak ve bu sayede alanyazının gelişmesini sağlayacaktır.

Nitel araştırmanın benimsendiği ve verilerin doküman incelemesi tekniğiyle toplandığı çalışmanın hem alanyazına hem de uygulamaya dönük bazı katkılarının olması beklenmektedir. Buna göre araştırmada, gastronomi turizmi ve sürdürülebilir turizm gibi önce çıkan

konuların yanı sıra turizmin tüm alanlarını ilgilendiren konular Yavaş Yemek Hareketi ile ilişkisi bağlamında irdelenmiştir. Bu sayede, alanda eksik bırakılan çalışmaların yürütülebilmesi için araştırmacıların ihtiyaç duyacağı genel görünüm turizm alanyazınına kazandırılmıştır. Bu kapsamda, hareketin örneğin turist davranışlarıyla ilişkisine yönelik mevcut durumun ortaya konması, turist memnuniyeti veya turist motivasyonları gibi önemli konuların çalışılmasının yolunu açacaktır. Bu tür çalışmalardan elde edilecek sonuçlar, Yavaş Yemek Hareketi ilkelерinin uygulandığı destinasyonlarda hizmet kalitesinin artmasına katkı sağlayabilecektir. Benzer şekilde çalışma, gerek sürdürülebilir turizm gibi başkaca alternatif yaklaşımları gerekse gastronomi turizmi gibi diğer turizm türlerini içine alarak, hareketin tüm turizm alanındaki genel görünümünü somutlaştıracak için sonuçların alandaki tüm paydaşlar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

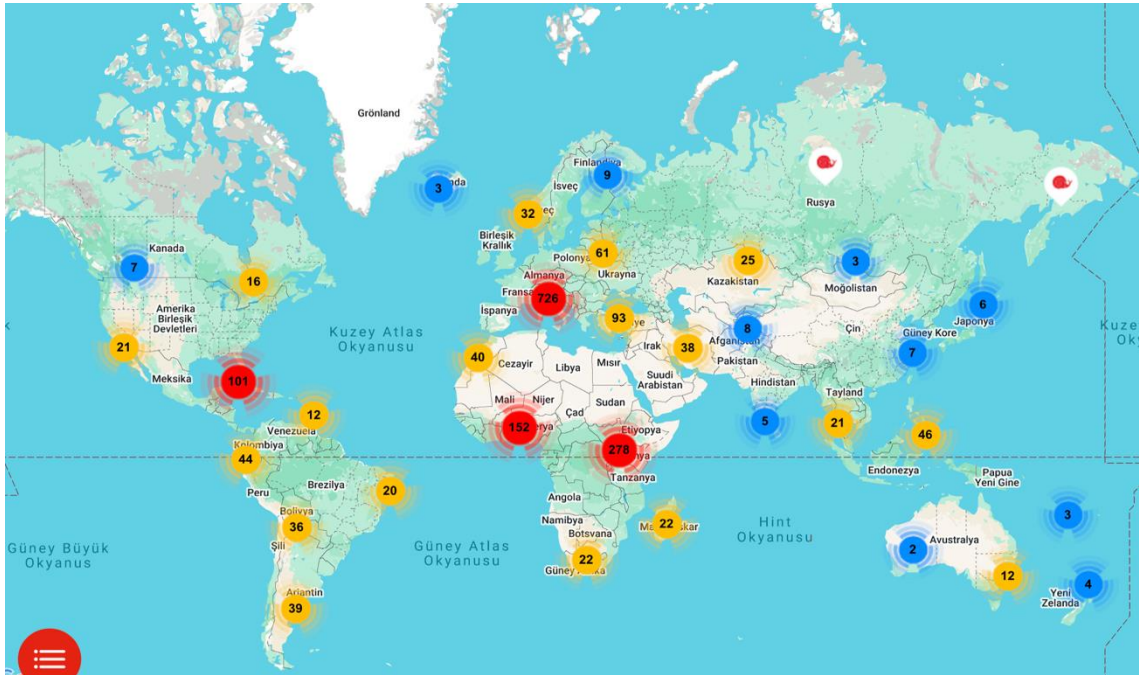
Çalışmanın yukarıda aktarılan genel çerçevesinden hareketle kavramsal çerçeve başlığı altında Yavaş Yemek Hareketi ve Turizm arasındaki ilişkiyi ortaya koyan alanyazın kapsamlı şekilde aktarılmıştır. Daha sonra araştırma için izlenen yöntem anlatılmış olup bulgular başlığı altında ise verilerin analiz sonuçları sunulmuştur. Son kısımda, bulgular doğrultusunda yapılan tartışma, çıkarım ve önerilere yer verilmiştir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Yavaşlık, eskiden rekabetçi alanlarda kişiye yönelik ‘ayak uyduramamasını’ ifade eden küçümseyici bir söylem olarak kullanılırken günümüzde iş-yaşam

denmesini kurmak ve hızın hakimiyetini reddetmek için kullanılan bir tutuma dönüşmeye başlamıştır (Bilgen, Yıldız & Güngörmüş, 2023). Bu noktadan hareketle, iş hayatından sosyal ilişkilere ve yemekten boş zaman değerlendirmeye kadar yaşamın her alanında uygulanması için bir “yavaş hareketi” olması gerektiği savunulmuştur (Honore, 2004). Öte yandan, küreselleşmeye yönelik temel eleştirilerden biri, yayılma biçimi bakımından birinci dünya ülkeleri geri kalmış ülkelere ekonomik, siyasi, kültürel ve sosyal açıdan kolaylıkla nüfuz edebilirken, bu durumun tam tersi söz konusu değildir. Buna göre küreselleşme, farklılıkları azaltarak kültürü tek bir noktada toplamakta ve yerelliği yok etmektedir (Ünal & Zavalı, 2016). İtalyan gastronomi yazarı Carlo Petrini, hem küreselleşmenin yok edici etkisine hem de hızlı yaşam anlayışına karşı 1986 yılında Yavaş Yemek Hareketini başlatmıştır. Hareket, yerel yemek kültürü ve geleneklerin yok olmasını önlemeyi ve hızlı yaşamın yükselişiyle mücadele etmeyi amaçlamaktadır (Slow Food, 2024). Yavaş Yemek Hareketi, 1986 yılından günümüze gelene kadar uluslararası bir ağı dönüşmüştür. Görsel 1, hareketin tüm dünyaya yayılan organizasyon yapısını yansıtmaktadır.

Yavaş Yemek Hareketi küresel bir halk hareket olup Slow Food Vakfı'nın koordine ettiği tüzel bir kişiliğe sahiptir. Koordinasyon merkezi İtalya olan hareket, günümüzde 160'tan fazla ülkede bir milyon kişiye ulaşmaktadır ve bunlar; topluluk, yerel şube (convivium) veya tematik ağ türünde yapılarla organizasyonu temsil etmektedir (Slow Food, 2024). Özellikle yerel şubeler

Görsel 1: Yavaş Yemek Hareketinin Organizasyon Ağı

Kaynak: Slow Food, 2024

yavaş hareketinin temelini oluşturmaktadır (Uslu & Avcı, 2020). Çünkü bu şubeler bulunduğu bölgenin yönetiminden sorumludur. Her yerel şubenin; tadım atölyeleri, şarap ve yemek tadımları ve çiftçi pazarları gibi bölgesel etkinlikler aracılığıyla yereldeki zanaatkarları, çiftçileri ve lezzetleri tanıtmaktan sorumlu bir lideri bulunmaktadır (Buiatti, 2011). Kültürel ve biyolojik çeşitliliği savunan, gıda eğitimini teşvik eden ve kamu-özel sektör politikalarına yön veren bu topluluklar, insanlığın sağlıklı gıda tüketebileceği bir dünya için mücadele etmektedir (Slow Food, 2024). Buna göre, hareketin koruma ve eğitim şeklinde iki temel işlevi olduğu söylenebilir. Koruma işleviyle yok olma tehlikesi altındaki bitki ve hayvan türleri, tarımsal üretim teknikleri kayıt altına alınırken; eğitim işleviyle insanların tatma yeteneklerini geliştirmek ve yiyecekler hakkındaki bilgilerini artırmak amaçlanmaktadır (Nosi & Zanni, 2004).

Hareket, kendine sembol olarak belirlediği salyangoz logosuyla da önemli bir mesaj vermektedir. Buna göre, salyangoz yol boyunca ilerlemek için gerektiği kadar zaman harcamakta ve evini gittiği yere acele etmeden götürebilmektedir. Salyangozun yavaşlığı, erdemi ve bilgece yaşamayı işaret etmektedir. Kısaca salyangoz, insanın doğaya dair sahip olduğu bilginin değerini ortaya koymaktadır (Yurtseven vd., 2010). Aşağıda Görsel 2'de Yavaş Yemek Hareketi logosu verilmiştir.

Görsel 2: Yavaş Yemek Hareketi Logosu

Kaynak: Slow Food, 2024

Paris'te 1989 yılında tüm dünyaya ilan edilen manifestodan sonra Yavaş Yemek Hareketi, amaçlarına yönelik geliştirdiği etkili girişimler ve yeniliklerle hızla büyümüştür. Bu girişimlerin önemli olanları Tablo 1'de kronolojik olarak aktarılmıştır (Slow Food, 2024):

Hızlı yemek kültürüyle birlikte insanların ne yedikleri, yediklerinin nereden geldiği, tadının nasıl olduğu ve yemek seçimlerinin dünyayı nasıl etkilediği konusunda bir tepkisizlik ortaya çıkmış ve beraberinde yerel gıda geleneklerinin ortadan kalkması gündeme gelmiştir (Kartal, 2019). Buna karşın Yavaş Yemek Hareketi hızlı yaşam anlayışına karşı tüketicinin bilinçlenmesi-

ne destek olan, lezzetin tektipleşmesini reddeden, ortak değerleri ve gastronomide sürdürülebilirliği savunan, geleneksel üretim yöntemlerini araştıran, tarımda biyoçeşitliliği savunan bir hareket olarak ortaya çıkmıştır (Güzeler, Koboyeva & Özbek, 2020).

Turizm destinasyon yöneticileri genellikle kaynakları korumayı ve planlamayı göz ardı ederek pazarlama ve tanıtıma odaklanmaktadır; bu da destinasyonun sürdürülebilirliğini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Jamal ve Stronza, 2009). Buna karşın, Yavaş Yemek Hareketi ekoloji, gastronomi, haz ve etiği bir araya getirerek daha yavaş ve ahenkli bir ritmi hedefleyen "eko-gastronomi" hakkında farkındalık yaratmaktadır (Sünnetçioğlu ve Özkök, 2017). Batı toplumlarındaki artan ticarileşme ve piyasalaştırma eğilimine karşı yerel yönetimler çevreci bir gündemi teşvik etseler de konu destinasyon pazarlamasına gelince bu gündem bölgeye daha fazla ziyaretçi çekmeye yönelik bir eylem haline gelebilmektedir (Nilsson, 2011). Bu noktada Yavaş Yemek Hareketi, sağlıklı yerel gıda tüketimini, toplum desteğini ve destinasyonun olumlu imajı aracılığıyla mutfak kültürünü teşvik ederek sağlıklı turizmi ve çevresel sürdürülebilirliği desteklemektedir (Soon-sap vd., 2023).

Yöresel gıdaların ve üretim yöntemlerinin küreselleşme karşısında kaybolmaması için yemek turizmi kilit rol oynamaktadır. Çünkü bu turizm çeşidi doğal kaynakları korumanın ve yerel topluluğun yaşam kalitesini iyileştirmeye yardımcı olan ekonomik kalkınmanın yolunu açmaktadır (Buiatti, 2011). Bu açıdan Yavaş Yemek Hareketi yemek turizminin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu amaçla hareket; yerel ekonomiyi desteklemek, çeşitliliği korumak, kaynak verimliliğini sağlamak ve yerel toplulukları turizm sektörüne dâhil etmek için çaba göstermektedir (Demir, 2021). Dahası, destinasyondaki yöresel yemek sunan işletmelerin sayısını, yerel ürün satışı için kadın istihdamını, ev pansiyonu ve butik otel sayısını, gastronomi turizmine bağlı olarak ziyaretçi sayısını dolaylı da olsa olumlu yönde etkilemektedir (Bucak & Turan, 2016).

Festivaller ve etkinlikler bir bölgede, ziyaretçi sayısını ve doğrudan harcamaları artırmak, istihdam yaratmak, destinasyon imajının gelişmesini sağlamak gibi sosyo-kültürel ve ekonomik etkiler yaratabilmektedir (Collins & Potoglou, 2019). Bu bağlamda, Yavaş Yemek Hareketi düzenlenen uluslararası etkinlik ve eğitimlerle yöresel mutfağın ve ürünlerin tanıtımını yapmaktadır. Hareket, gastronomi turizmiyle değerlendirildiğinde gerek yörenin mutfağını ve çeşitliliğini tanıtarak gerekse geleneksel kültürü yansıtarak bilinmeyen destinasyonları çekim unsuru haline getirmektedir (Çavuş, Kaya & Demirtaş, 2019).

Tablo 1: Başlangıçtan Günümüze Yavaş Yemek Hareketinin Gelişimi

1989	Yavaş Yemek Hareketi'nin 15 ülke temsilcisi Paris'te bir araya gelerek "Haz Hakkının Savunulması İçin" isimli manifestoyu imzalamıştır. Böylece Yavaş Yemek Hareketi uluslararası düzeyde resmi olarak tanınan bir organizasyona dönüşmüştür.
1996	İtalya'nın Torino şehrinde, yerel mutfağı yansıtan ve kaliteli ürünler üreten küçük ölçekli gıda üreticilerinin yararına uluslararası fuar Salone del Gusto hayata geçmiştir. Uluslararası gastronomi fuarı olan bu etkinlik sayesinde dünyanın dört bir yanından gıda üreticileri ve zanaatkarlar bir araya gelmektedir.
1996	Endüstriyel gıda sisteminin baskısı ve beslenmenin tektipleşmesi nedeniyle yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan gıda çeşitlerinin küresel kataloğu Ark of Taste yayınlanmıştır.
1997	Cheese Festivali hayata geçmiştir. İki yılda bir düzenlenen festival; çiğ süt, peynir ve süt ürünlerinin ve bunların temsil ettiği tüm biyolojik çeşitliliğe ilişkin bilgilerin aktarıldığı önemli bir etkinlik olarak ortaya çıkmaktadır.
1999	Yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan yerel gıdaları üreten çiftçileri, balıkçıları ve gıda zanaatkarlarını bir araya getirmek amacıyla Presidia Programı Ark of Taste'in bir uzantısı olarak hayata geçmiştir.
2004	130 farklı ülkeden 5000 delegenin katıldığı gıda topluluklarının ilk küresel toplantısı olan Terra Madre hayata geçmiştir.
2004	Tamamen yemek ve yemek kültürü üzerine çok disiplinli araştırmalar yapması için İtalya'da Gastronomi Bilimleri Üniversitesi kurulmuştur.
2009	Dünya çapında binden fazla üyeye sahip olan ve Ark of Taste veya Presidia malzemeleri kullanan, mutfaklarında Yavaş Yemek felsefesini destekleyen restoran işletmecilerinden oluşan Aşçılar İttifakı (Cooks' Alliance) kurulmuştur.
2010	Yerel ziraat uzmanlarını okullarda, topluluklarda ve ailelerde gıda bahçeleri aracılığıyla tarımsal ekolojiyi teşvik etmeyi amaçlayan Afrika Bahçeleri kurulmuştur.
2022	Yavaş Yemek Hareketi'nin faaliyetlerini daha sistematik hale getiren, etkilerini ölçen ve stratejik bir yol haritası sunan "A Call to Action" hayata geçmiştir.
2023	Yavaş Yemek Hareketi ve "Arıları ve Çiftçileri Kurtar" girişiminin temsilcileri pestisitlerin azaltılmasına yönelik taleplerini Avrupa Parlamentosu'nda sunmuştur.

Kaynak: Slow Food, 2024

Yavaş Yemek Hareketi'nin geliştirdiği anlayış başka yavaş akımların da doğmasını sağlamıştır. Buna göre; yavaş eğitim, yavaş ticaret, yavaş şehir gibi akımların yanı sıra yavaş turizm ve yavaş seyahat gibi doğrudan turizmle ilişkili akımlar da gündeme gelmiştir (Ünal & Zavalı, 2016). Yavaş Turizm, insanların acele etmeden, doğaya ve yerel kültüre saygılı bir şekilde seyahat etmelerini teşvik eden bir anlayıştır. Yavaş Yemek Hareketi'nden esinlenerek, turistlerin destinasyonu daha yakından tanımasını ve yöreye özgü değerleri keşfetmesini sağlamaktadır (Coşkun & Genç, 2024). Yavaş Seyahat Hareketi ise tren, bisiklet ve binek hayvanı gibi düşük karbonlu seyahat türleriyle yapılan, eve yakın destinasyonların tercih edildiği ve bu sayede yerelin derinlemesine keşfedildiği bir seyahat anlayışıdır (Dickinson & Lumsdon, 2010).

Yukarıda aktarılan bilgilerden hareketle, Yavaş Yemek Hareketi'nin gerek benimsediği ilkelerle turizm türlerine sağladığı katkı için gerekse savunduğu anlayış çerçevesinde kendi markasıyla yeni turizm hareketlerini başlattığı için turizmi doğrudan etkilediği görülmektedir. Bu açıdan, Yavaş Yemek Hareketi'nin zamanla turizmle iç içe geçmiş bir yapıya büründüğü iddia edilebilir.

YÖNTEM

Çalışma için nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Araştırmanın amacı, turizm alanında Yavaş Yemek Hareketi ile ilgili keşfedilmeyi bekleyen temaları ortaya çıkarmaktır. Çalışmayı amacına taşımak için yanıt aranan araştırma soruları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Araştırma Soruları

1	Yavaş Yemek Hareketi ile ilgili yayınlar yıllara göre nasıl bir değişim göstermektedir?
2	Yavaş Yemek Hareketi konusunda en fazla yayın yapan yazarlar kimlerdir?
3	Yavaş Yemek Hareketi ile ilgili en fazla yayın ve iş birliği yapılan ülkeler hangileridir?
4	Bradford Yasası'na göre, Yavaş Yemek Hareketi ile ilgilenen araştırmacıların dikkate alması gereken dergiler hangileridir?
5	Turizmde Yavaş Yemek Hareketi ile ilgili önce çıkan kavramlar hangileridir?
6	Yavaş Yemek Hareketi ile ilişkili olan temalar nelerdir ve bu temaların trendi nasıldır?

Örneklem

Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt (kriter) örnekleme tekniği kullanılmıştır. Önceden belirlenen kriterleri karşılayan durumların çalışıldığı bu teknikte zengin bilgi üretecek türden kriterlerin belirlenmesi önem arz eder (Baltacı, 2018). Buna göre, çalışmanın örnekleminde belirli bir çerçeve çizmek için dâhil etme ve hariç tutma kriterleri belirlenmiştir (Aladağ vd., 2020). Bu kapsamda örnekleme dahil edilecek çalışmaların kriterleri şu şekilde belirlenmiştir: i) araştırmanın anahtar kelimeleri için ['tourism' AND 'slow food'] kodları kullanılmıştır, ii) İngilizce makaleler tercih edilmiştir, iii) sınırlı katkı sağladığı için kitap incelemesi, kitap bölümleri, konferans bildirileri ve editör notları hariç tutulurken (Yılmaz & Şahin-Yılmaz, 2023) sadece makale türündeki çalışmalar araştırmaya dahil edilmiştir.

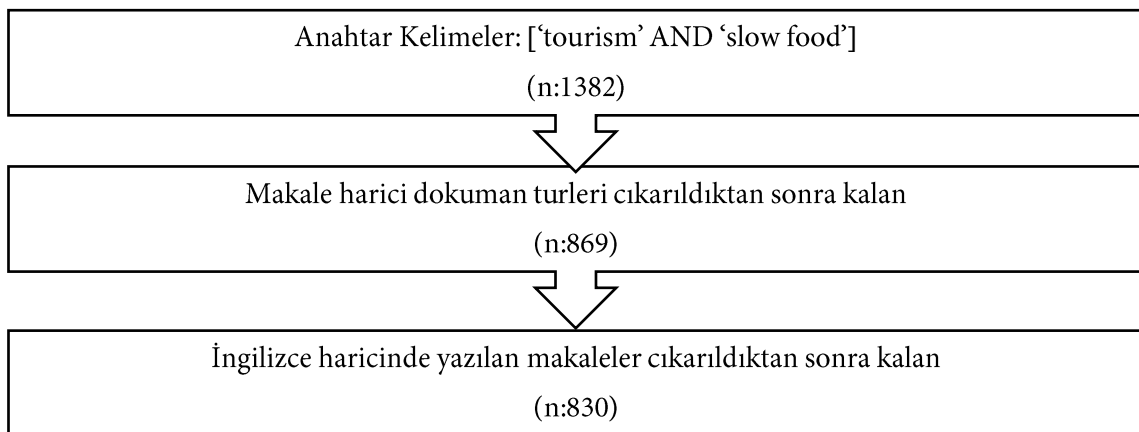
Örneklem kriterleri belirlendikten sonra, Scopus veri tabanındaki turizmle ilgili Yavaş Yemek Hareketi konulu tüm makaleler taranmıştır. Çalışmada veri tabanı olarak Scopus'un tercih edilmesinin birkaç önemli nedeni bulunmaktadır. Buna göre; Scopus, 1966'dan itibaren yayımlanmış makaleleri içermektedir (Falagas vd., 2008). Yavaş Yemek Hareketi'nin 1986 yılında doğduğu göz önüne alınırsa, Scopus veri tabanı, alandaki

tüm makalelere ulaşmayı mümkün kılmaktadır. Ayrıca Scopus hakemli yayınlar bakımından yaklaşık iki kat daha geniş bir kaynak sunduğu için diğer özet ve atıf veri tabanlarına göre daha gelişmiş bir veri tabanıdır (Elsevier, 2024). Son olarak, turizm alanında da sıklıkla kullanılan bu veri tabanı, grafiklerle anlaşılmasını kolaylaştırdığı atıf analizleri bakımından Web of Science'a (WOS) göre yaklaşık %20 daha geniş bir kapsam sunmaktadır (Demiral & Yüksek, 2022).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler, belirlenen örneklem kriterleri doğrultusunda, 5 – 6 Eylül 2024 tarihleri arasında, Scopus veri tabanından doküman incelemesi tekniğiyle toplanmıştır. Anahtar kelimeler için belirlenen ['tourism' AND 'slow food'] kodları çerçevesinde, 1986 yılından itibaren yapılan yayınlar Scopus veri tabanından taratılmıştır. Buna göre, ilk aşamada anahtar kelimelere bağlı olarak 1382 yayın saptanmış; daha sonra doküman türü olarak makale seçilince 869 çalışmaya ulaşılmış; çalışma dili olarak İngilizcenin seçilmesi sonucu analizlere 830 makaleyle devam edilmiştir. Verilerin toplanmasına ilişkin tüm aşamalar aşağıda Görsel 3'te aktarılmıştır.

Görsel 3'te aktarılan süreç doğrultusunda doküman incelemesiyle elde edilen veriler, bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Kullanımı 1890'lara kadar uzanan

Görsel 3: Veri Toplama Süreci

bibliyometri uygulamaları (Osareh, 1996), bir bilim dalında yapılan çalışmaların dağılımını ya da yayınlara ilişkin kaynakların özelliklerini belirlemeye yarayan alandır (Hood & Wilson, 2001). Bilimsel haritalama şeklinde de ifade edilen bibliyometrik yöntemler, çalışılan alana yönelik eğilimleri ortaya koyarak bibliyografik verilerin değerlendirilmesini sağlar (Merigó vd., 2017). Buna göre; bibliyometrik analiz ilgili alandaki değişen trend, en çok yayın yapan kurumlar, en üretken araştırmacılar, en fazla yayın ve iş birliği yapan ülkeler ve en sık kullanılan kavramlar gibi değişkenler hakkında önemli bilgiler üretmektedir.

Verilerin analizi için VOSviewer ve R Studio uygulamalarından Bibliometrix olmak üzere iki farklı program kullanılmıştır. VOSviewer, van Eck ve Waltman tarafından 2010 yılında bibliyometrik haritaların oluşturulması ve görüntülenmesi için geliştirilen bir yazılımdır (van Eck & Waltman, 2010). Bu program, bibliyometri çalışmaları için ortak atıf, ortak yazarlık, sık kullanılan kelimelerle ağ oluşturma ve bibliyografik eşleşme konularında metin madenciliği yapılmasına imkân sağlamaktadır (VOSviewer, 2024). Bibliometrix ise iş akışlarını takip ederek istatistiksel hesaplamalarla bibliyometrik analiz yapılmasına olanak sağlayan bir programdır (Aria & Cuccurullo, 2017).

Bu çalışma Etik Kurul Kararı gerektiren araştırma türleri arasında yer almadığından, araştırma süreci için etik kurul izni alınmamıştır.

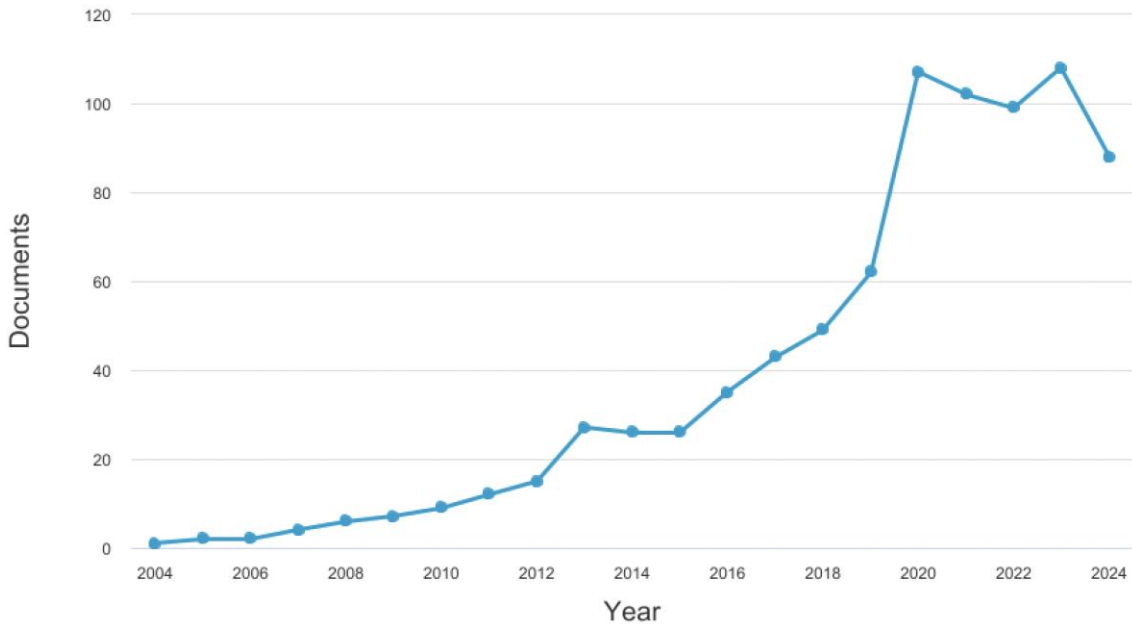
BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, bibliyometrik analizle elde edilen bulgular aktarılmıştır. Buna göre, yayınların yıllara göre dağılımı, en üretken yazarlar, en üretken ülkeler ve yapılan iş birlikleri, Bradford Yasası'na göre öne çıkan dergiler, kavramların ilişki ağı ve tematik trende ilişkin bulgular aşağıda altı başlık altında aktarılmıştır.

Turizmde Yavaş Yemek Hareketi Konulu Yayınların Yıllara Göre Dağılımı

Turizm alanına yönelik yapılan Yavaş Yemek Hareketi konulu yayınların yıllar itibarıyla dağılımı aşağıda Görsel 4'te sunulmuştur.

Görsel 4 incelendiğinde, bu dağılıma göre konuyla ilgili ilk yayın Scopus veri tabanına 2004 yılında girmiştir. Daha sonra yayın sayısı, yavaş ancak istikrarlı bir şekilde 2013 yılına kadar artarak devam etmiştir. 2015 yılına dek artış göstermeyen yayın sayısı bu yıldan itibaren ivmelenerek hızla artmaya başlamıştır. Buna göre, özellikle 2020 yılının en dikkat çekici dönem olduğu söylenebilir. Nitekim, 2019'daki yayın sayısının 67 olduğu görülürken, bu sayı 2020 yılında 107'ye ulaşmıştır. Bu yıldan itibaren yayın sayısı yaklaşık 100 olarak devam ederken 2023 yılında grafik, 108 yayınlı en yüksek sayıya ulaşmıştır. Verilerin 2024 yılı bitmeden toplandığı göz önüne alınırsa konuya duyulan ilginin hızla artma eğiliminde olduğu söylenebilir. Nitekim, turizmde Yavaş Yemek Hareketi konusunun Scopus veri tabanındaki yıllık büyüme oranının %25.09 olduğu belirlenmiştir.

Görsel 4: Turizmde Yavaş Yemek Hareketi Konulu Yayınların Yıllara Göre Dağılımı

Turizmde Yavaş Yemek Hareketi Konusunda En Üretken Yazarlar

Çalışmada, en üretken yazarların değerlendirilebilmesi için toplam yayın sayısı (TYS), toplam atıf sayısı (TAS) ve yayın başına atıf sayısı (YAT) olmak üzere üç performans göstergesi dikkate alınmıştır. Yayın başına atıf sayısı, yayın sayısının toplam atıf sayısına bölünmesi sonucu elde edilmiştir. Yazar sıralaması, toplam yayın sayısı dikkate alınarak yapılmıştır. Yayın sayısı aynı olan yazarlar ise toplam atıf sayısına göre sıralanmıştır. Bu göstergelere göre en üretken ilk 10 yazarın sıralaması Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3: En Üretken İlk 10 Yazar

Sıralama	Yazarlar	TYS	TAS	YAT
1	Fuste-Forne, F.	16	250	15,6
2	Bonadonna, A.	13	251	19,3
3	Peira, G.	9	187	20,7
4	Scott, N.	8	307	38,3
5	Ciachino, C.	6	96	16
6	Kim, M. J.	5	924	184,5
7	Lee, K.	5	185	37
8	Lee, T. J.	5	115	23
9	Cortese, D.	5	58	11,6
10	Bollani, L.	4	107	26,7

Turizmde Yavaş Yemek Hareketi ile ilgili en çok yayın yapan yazarlar arasında Fuste-Forne, F., toplam 16 yayın ve 250 atıfı alanyazındaki en üretken yazar olurken Bonadonna, A., toplam 13 yayın ve 251 atıfı ikinci sırayı almıştır. Sıralamada dikkat çeken bir diğer yazar ise altıncı sıradaki Kim, M. J. olmuştur. Yazar, yaptığı beş yayınlı 924 atıf alarak yayın başına en yüksek atıf ortalamasına (184,5) sahiptir. Ek olarak, dördüncü sıradaki Scott, N., 38,3 atıf ortalamasıyla en yüksek ikinci ve yedinci sıradaki Lee, K. ise 37 atıf ortalamasıyla en yüksek üçüncü atıf ortalamasına sahip yazar olmuştur.

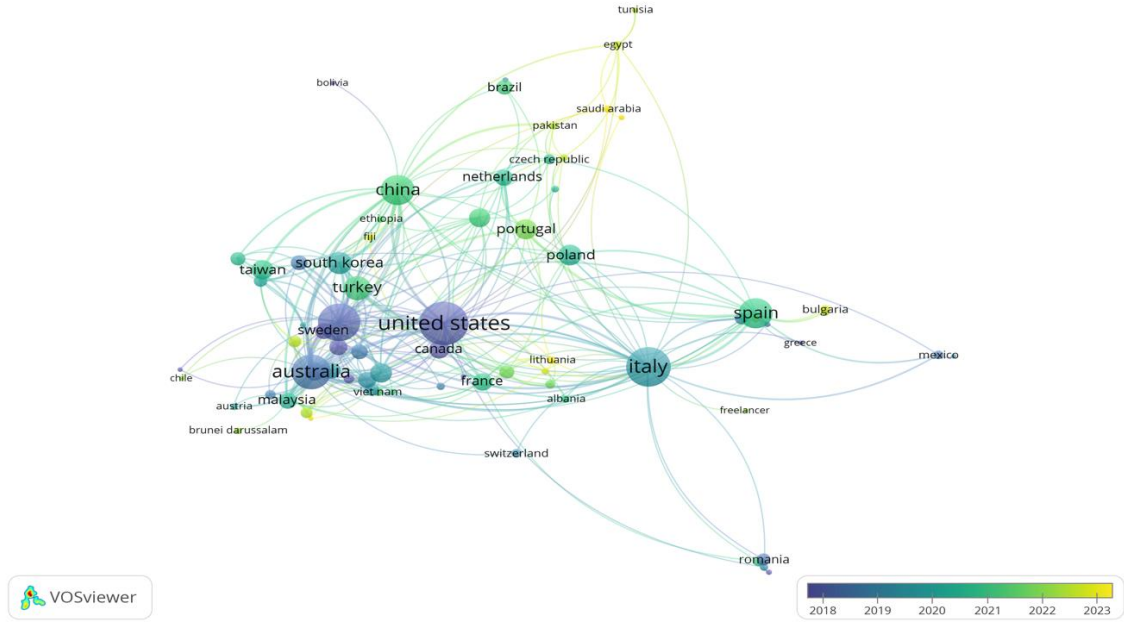
Turizmde Yavaş Yemek Hareketi Konusunda Ülkelerin Üretkenliği ve İş Birliği

Çalışmada, en üretken ülkelerin belirlenebilmesi için toplam yayın sayısı (TYS), toplam atıf sayısı (TAS) ve yayın başına atıf sayısı (YAT) olmak üzere üç performans göstergesi dikkate alınmıştır. Ülke sıralaması, toplam yayın sayısı dikkate alınarak yapılmıştır. Göstergeler ışığında en üretken 10 ülke, aşağıda Tablo 4'te sıralanmıştır.

Tablo 4'e göre, turizmde Yavaş Yemek Hareketi ile ilgili en çok yayın yapan ülkeler arasında Amerika Birleşik Devletleri (ABD) toplam 125 yayın ve 4056 atıfı alanyazında en üretken ülke konumundadır. Hareketin doğduğu ülke olan İtalya ise 103 yayın ve 1932 atıfı listenin ikinci sırasında yer almaktadır. Öte yandan, yayın başına atıf sayısı bakımından performansı en düşük ikinci ülke durumundadır. Türkiye 39 yayın ve 339 atıfı yedinci sırada yer alırken, yayın başına atıf sayısı bakımından (8,7) son sırada olduğu görülmektedir. Son olarak Güney Kore, yaptığı 33 yayına 1966

Tablo 4: En Üretken İlk 10 Ülke

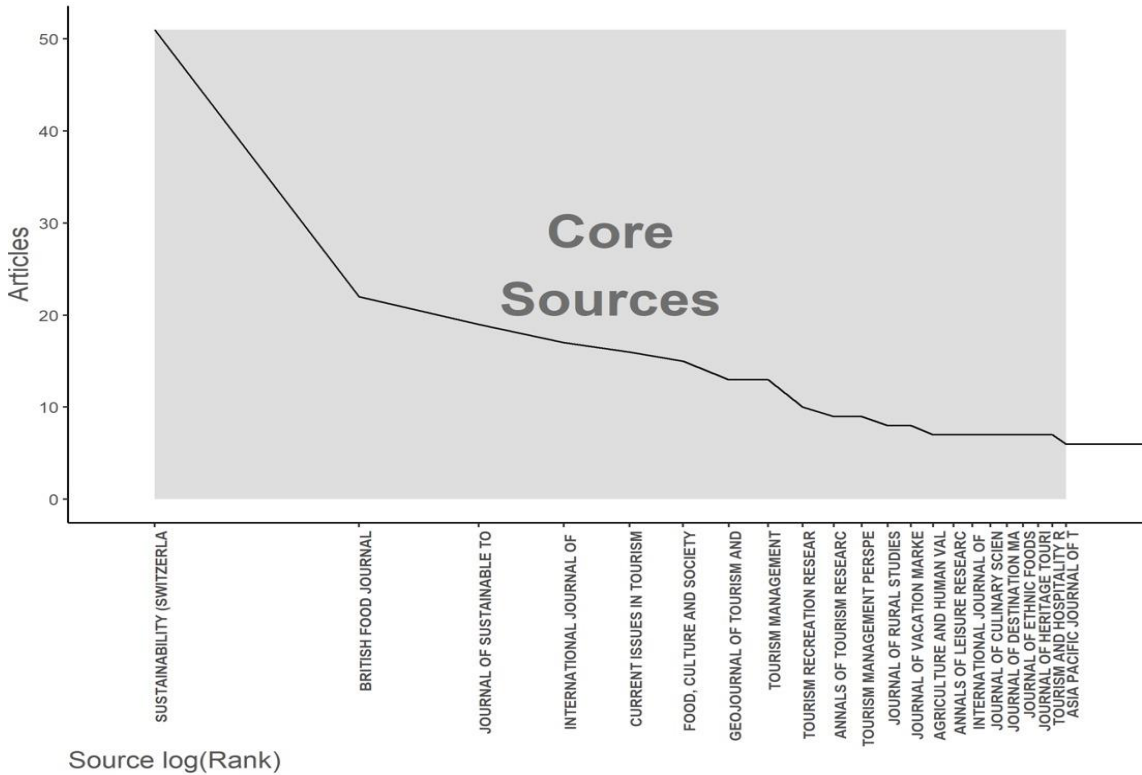
Sıralama	Ülkeler	TYS	TAS	YAT
1	ABD	125	4056	32,4
2	İtalya	103	1932	9
3	Birleşik Krallık	91	4133	45,4
4	Avusturalya	79	1866	23,6
5	Çin	61	1700	27,8
6	İspanya	59	1072	18,1
7	Türkiye	39	339	8,7
8	Güney Kore	33	1966	59,5
9	Polonya	28	310	11,1
10	Portekiz	27	274	10,1

Görsel 5: Ülkelerin Son Yıllardaki Yayın Trendi ve İş Birliği Haritası

atıf olarak, yayın başına en yüksek atıf alan (59,5) ülke olarak dikkat çekmektedir. Bu sonuç, kendisinden neredeyse üç kat fazla yayınlara (91), yayın başına 45,4 atıfı sahip Birleşik Krallık ile kıyaslandığında daha çarpıcı hale gelmektedir.

Çalışmada, konunun son yıllardaki trendi de ele alınmıştır. Görsel 5'te yer alan harita, son beş yılda ülkelerin yapmış olduğu iş birliğini ve yıllık yayın ortalamasını göstermektedir. Ülkelerin yıllık yayın

Görsel 6: Bradford Yasası'na Göre Çekirdek Dergiler

ortalamasının ağırlığı ile sarı renk arasında doğru orantı bulunmaktadır. Bu sonuç, en fazla yayın yapan ülkeler açısından çalışılan konuya olan ilgilinin trendi hakkında ipucu verebilmektedir.

Görsel 5'e göre Mısır, Tunus, Suudi Arabistan ve Litvanya gibi ülkeler yıllık ortalama yayın sayısı bakımından son beş yılda daha fazla yayın yapmıştır. Öte yandan, toplam yayın sayılarına bağlı olarak Tablo 5'te yer alan en üretken ülkeler halen iş bilirliğinin merkezinde yer alan ülkeler olarak ortaya çıkmaktadır.

Bradford Yasası'na Göre Dikkate Alınması Gereken Dergiler

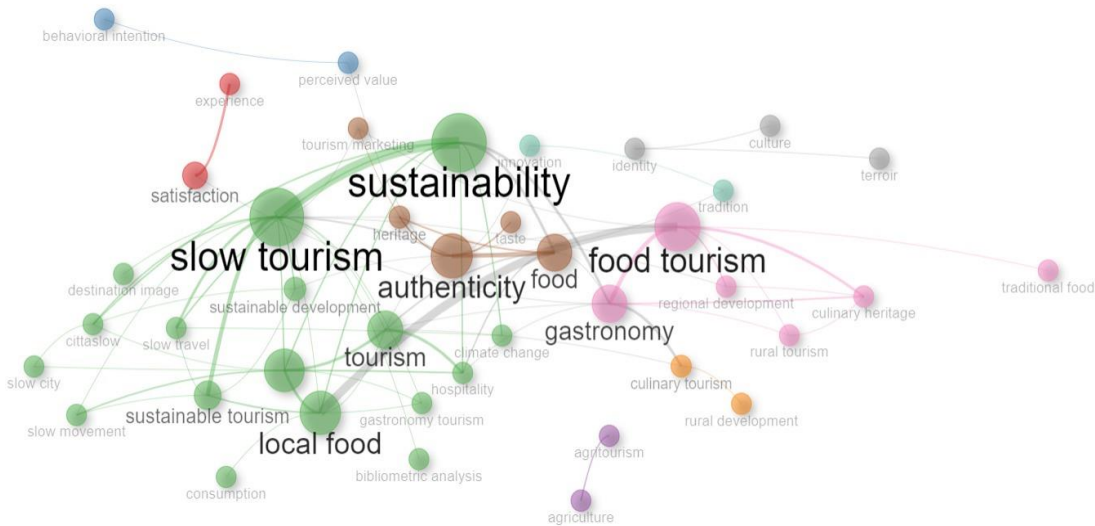
Çalışmada, turizmde Yavaş Yemek Hareketi ile ilgili en fazla yayın çıkaran ve en etkili dergiler de belirlenmiştir. Bu amaçla Bradford Yasası'ndan yararlanılmıştır. Bu yasa, alanındaki dergileri belirli gruplara ayırmakta ve bu gruptaki dergilerin çekirdek etkiye sahip olduğunu ifade etmektedir (Bradford, 1985). Buna göre, ilgili konu üzerine yapılan çalışmalar için çekirdek dergi grubunda yer alan yayınlar öncelikle incelenmelidir. Görsel 6, Bradford Yasası'na bağlı olarak alanda öne çıkan çekirdek dergileri yansıtmaktadır.

Management dergisinden sonra eğilimdeki düşüş hızının azaldığı görülmektedir. Bir başka ifadeyle, sözü geçen dergiden sonra gelen çekirdek dergilerin yayın sayısı (~10) birbirine oldukça yakındır.

Turizmde Yavaş Yemek Hareketi ile Öne Çıkan Kavramlar ve İlişki Ağı

Çalışmada, konuyla ilgili yapılan yayınlarda en sık kullanılan kavramlar ve bu kavramların ilişki ağı da incelenmiştir. Buna ilişkin sonuçlar aşağıda Görsel 7'de aktarılmıştır.

Turizmde Yavaş Yemek Hareketi üzerine yapılan çalışmalara bakıldığında; ağın merkezinde yer alan kavramların sürdürülebilirlik, özgünlük ve yemek turizmi olduğu görülmektedir. Sürdürülebilirlik; çalışmalarda genellikle turizm, sürdürülebilir turizm, yöresel yemek, ağırlama, destinasyon imajı ve iklim değişikliği gibi kavramlarla ilişkilendirilmiştir. Ek olarak sürdürülebilirlik; yavaş turizm, yavaş seyahat, yavaş şehir (Cittaslow) ve yavaş hareketi gibi öne çıkan tüm yavaş akımlarıyla da ilişkilendirilerek ağda en merkezi kavram haline gelişmiştir. Yapılan çalışmalarda yemek

Görsel 7: Konuyla İlgili Öne Çıkan Kavramlar ve İlişki Ağı

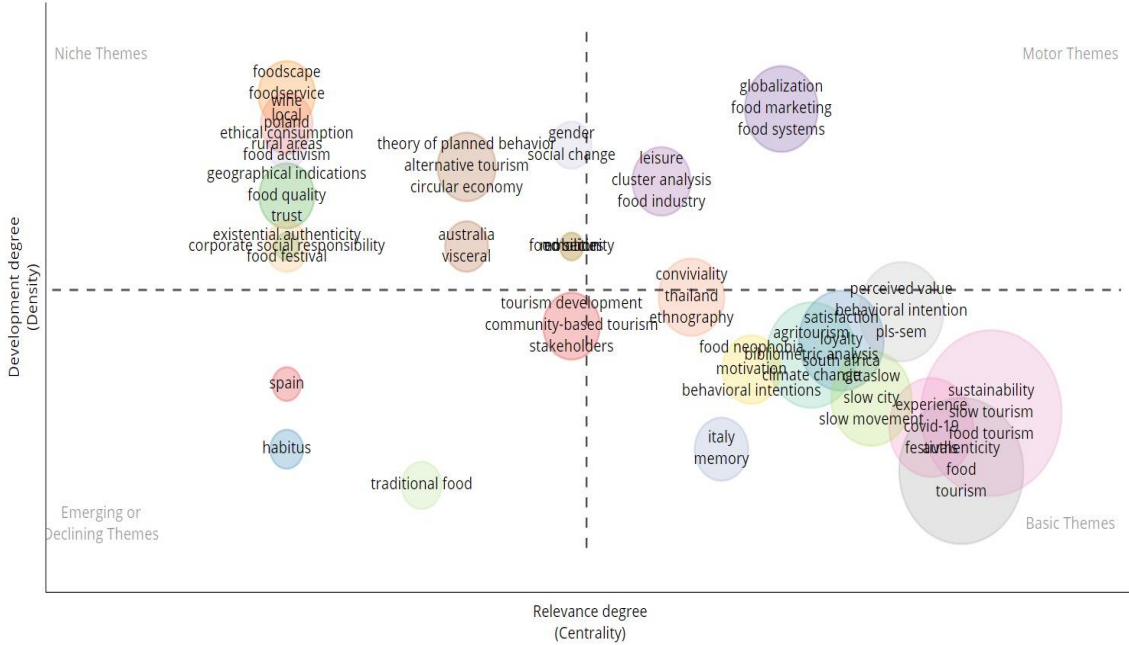
Çalışma için belirlenen anahtar kelimelerden hareketle ulaşılan 830 makale toplamda 354 farklı dergide yayınlanmıştır. Bradford Yasası'na göre 22 derginin çekirdek dergi grubunda yer aldığı belirlenmiştir. Buna göre, Sustainability 51 yayın, British Food Journal 22 yayın, Journal of Sustainable Tourism 19 yayın, Current Issues in Tourism 16 yayın ve son olarak Food, Culture and Society 15 yayınla ilk beş sırada yer alan dergiler olmuştur. Ek olarak, 13 yayın içeren Tourism

turizmi; gastronomi, bölgesel kalkınma, yerel mutfak mirası, kırsal turizm ve geleneksel yiyecek kavramlarıyla ilişkilendirilmiştir. Ağın öne çıkan merkezi kavramlarından özgünlük ise; miras, lezzet, yemek ve turizm pazarlaması kavramlarıyla ilişkilendirilmiştir. Özetle, Yavaş Yemek Hareketi'nin, sürdürülebilirlik, özgünlük ve yemek turizmi şeklinde öne çıkan kavramlar etrafında ele alınan bir konu olduğu görülmektedir.

Turizmde Yavaş Yemek Hareketi'nin Tematik Trendi

Çalışmada, Yavaş Yemek Hareketi ile ilişkili olarak ele alınan temalar ve bu temaların trendi incelenmiştir. Buna ilişkin sonuçlar aşağıda Görsel 8'de aktarılmıştır.

barındıran temalar şeklinde ortaya çıkmaktadır. Başka bir ifadeyle, bu temaların zamanla alaka düzeyinin artarak haritanın sağ üst bölümünde yer alan öncü temalar arasına girebileceği düşünülmektedir.

Görsel 8: Yavaş Yemek Hareketi'nin Tematik Trendi

İki eksenle dörde bölünmüş tema haritasındaki dikey eksen Yavaş Yemek Hareketi ile birlikte ele alınan konuların gelişim düzeyini, yatay eksen ise bu konuların alaka düzeyini göstermektedir. Buna göre, haritanın sağ alt bölümü bu alanın anahtar konularını içermektedir. Örneğin; sürdürülebilirlik, yemek turizmi, festival, özgünlük, yavaş akımları, deneyim ve satın alma davranışı gibi konular bu alanın temelini oluşturmaktadır. Haritanın sağ üst bölümünde yer alan; küreselleşme, yiyecek endüstrisi, yiyecek pazarlaması, boş zaman konuları ise bu alanın öncü temalarını oluşturmaktadır. Haritanın sol alt bölümünde yer alan konular ise zamanla gelişecek ya da önemini kaybedecek olan temaları içermektedir. Ancak bu bölümde öne çıkan; paydaşlık, topluluk temelli turizm ve turizmde kalkınma gibi temaların hem alaka hem de gelişim düzeyinin arttığı görülmektedir. Son olarak, haritanın sol üst bölümündeki konular ise alanın niş temalarını içermektedir. Buna göre; yiyecek festivali, varoluşsal özgünlük, kurumsal sosyal sorumluluk, coğrafi işaret, gıda aktivizmi, etik tüketim, planlanmış davranış teorisi, döngüsel ekonomi, cinsiyet ve sosyal değişim konuları bu alanda yeterince çalışılmamış ama önemli bir potansiyeli içinde

TARTIŞMA

Çalışma, Yavaş Yemek Hareketi'nin turizm alanındaki gelişimini ortaya çıkarmıştır. Bu sayede, hareketin alandaki mevcut durumu daha belirgin hale gelmiştir. Yavaş Yemek Hareketi ile ilgili ilk çalışmanın 2004 yılında yapıldığı ve bu tarihten itibaren yapılan çalışmaların sayısında istikrarlı bir artışın olduğu görülmektedir. Öte yandan, bu alana yönelik ilginin 2020 yılıyla birlikte hızla arttığı saptanmıştır. Nitekim, aynı kriterlerle yeni bir tarama yapıldığında veri tabanında yer alan 830 yayından 416 tanesi son dört yılda yapılmıştır. Başka bir açıdan ifade etmek gerekirse, 20 yıldır alana yönelik yapılan tüm çalışmaların yarısı son dört yılda yapılmıştır. Bu durum Yavaş Yemek Hareketi'nin turizm alanında giderek önem kazanmaya başlayan bir alan olduğunun en önemli kanıtıdır.

Alana yönelik yapılan çalışmalara bakıldığında birbirine yakın yayın ve atıf sayısı ile en üretken araştırmacıların Fuste-Forne ve Bonadonna olduğu görülmüştür. Ayrıca, araştırmacıların sırasıyla 18 ve 16 olan h-indeks değerleri de yaptıkları çalışmaların nitelikli olduğuna işaret etmektedir. Öte yandan, yayın başına atıf sayısı bakımından öne çıkan araştırmacının Kim ve h-indeksinin ise 32 olduğu görülmüştür. Buna göre,

nitelik açısından Kim'in yaptığı çalışmaların diğer araştırmacılara kıyasla daha iyi olduğu ileri sürülebilir. Turizm alanına yönelik Yavaş Yemek Hareketi konusunda en çok yayın yapan ülkeler ise ABD, İtalya ve Birleşik Krallık olduğu görülmüştür. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından tanınan ve akademik itibar, çalışan itibarı, fakülte başına atıf ve uluslararası fakülte oranı gibi değerlendirme kriteri olan QS (Quacquarelli Symonds) Dünya Üniversite Sıralamasına göre sosyal bilimlerde yönetim alanında ilk 100 üniversite arasında ABD'nin 27, Birleşik Krallık'ın 13 üniversitesi bulunmaktadır. Buna karşın İtalya ise bu sıralamaya 3 üniversite ile girebilmiştir. Bu sonuçlar, özellikle ABD ve Birleşik Krallık'ın neden bu alanda en çok yayın üreten ülkeler olduğunu açıklayabilmektedir. Bununla birlikte, başarılı üniversiteler arasında İtalya bu iki ülke kadar etkili olmasa da Yavaş Yemek Hareketi'nin doğduğu ülke olmasından kaynaklı İtalya'nın üst sıralarda yer alması beklendik bir durum olarak görülebilir. Ek olarak, yayın başına atıf sayısı bakımından da Türkiye'den sonra en kötü performansa sahip ülke durumundadır. Yayın sayısına göre en son sırada yer alan Güney Kore ise yayın başına atıf bakımından ilk sırada yer almaktadır.

Türkiye, Yavaş Yemek Hareketi konusunda yayın yapan en üretken ülkelerden biri olmuştur. Yavaş akımlarının Türkiye'de hızla yayılması bu duruma neden olan unsurlardan biri olarak görülebilir. Yavaş Yemek Hareketi'nin Türkiye'deki etkileri 2006 yılında ortaya çıkmaya başlamıştır. Hareketin kurucusu Carlo Petrini, bir davet üzerine Türkiye'yi ziyaret etmiş ve ilk yerel topluluğun (convivium) hayata geçmesi için gerekli girişimde bulunmuştur (Demir, 2021). Günümüzde Türkiye'de 14 convivium bu hareketin parçası olarak faaliyet göstermektedir. Ek olarak Türkiye, 111 ürünüyle Ark of Taste Kataloğunda yerini almış (Slow Food Foundation, 2024); Gökçeada, Şile ve Foça'da yer alan Terra Madre Pazarı'nda Yavaş Yemek Hareketi anlayışıyla ürünlerini sunmaktadır (Demir, 2021). Ayrıca, diğer bir yavaş akımı olan Yavaş Şehir Hareketi de Türkiye'de oldukça yaygındır. Nitekim, yavaş şehir unvanına sahip ülkeler bakımından Türkiye 25 yavaş şehirle üçüncü sırada yer almaktadır (Cittaslow International, 2024). Yavaş akımlarıyla ilgili bu gelişmeler Türkiye'nin bu alanda üretken olmasına etki etmiş olabilir. Ancak, yayın başına atıf sayısı bakımından listenin son sırasında yer aldığı da unutulmamalıdır.

Turizmde Yavaş Yemek Hareketi ile ilgili yayın çıkaran en etkili üç derginin; Sustainability (51), British Food Journal (22) ve Journal of Sustainable Tourism (19) olduğu görülmektedir. Bu sebeple, alanda çalışma yapmak isteyen araştırmacıların başta bu dergiler olmak üzere Badford Yasası'nca belirlenen çekirdek dergilerdeki makaleleri incelemesi daha verimli so-

nuçlar almalarını sağlayacaktır. Yemek turizmi destinasyonlara artan sayıda ziyaretçi çekmeye devam etmektedir. Yemekleri tatma, paylaşma ve öğrenme gibi gastronomi uygulamaları genellikle kültürel miras, kuşaklar arası iletişim ve aile işletmeleriyle etkileşimi içermektedir. Yavaş Yemek Hareketi ise ilkeleri gereği sürdürülebilirliği, çeşitliliği, sosyalliği ve çoğulculuğu savunarak bu süreci kolaylaştırmaktadır (Fusté-Forné & Jamal, 2020). Bu sebeple, en sık kullanılan kavramlar ve bu kavramların ilişki ağına bakıldığında, Yavaş Yemek Hareketi turizm alanında daha çok sürdürülebilirlik, özgünlük ve yemek turizmi kavramlarıyla şekillenmiştir. Bu açıdan, alanda çalışma yapmak isteyen araştırmacıların bu kavramlara hâkim olması önem arz etmektedir.

Çalışmayı amacına taşıyan en önemli bulgu Yavaş Yemek Hareketi'nin turizmdeki tematik trendini ortaya çıkarmak olmuştur. Buna göre, hareketin yoğun ilişki içinde olduğu temalara bakıldığında küreselleşme ve yiyecek endüstrisi bu alanın öncü temalarını oluşturmaktadır. Nitekim, alanyazında da aktarıldığı üzere bu temalar hareketin çıkış noktasıdır. Bu bağlamda, küreselleşmenin kültür üzerindeki olumsuz etkileri arttıkça ve hızlı yemek anlayışı yaygınlaştıkça bu kavramlar gelecekte çok daha önemli hale gelecektir. Öte yandan, hareketin yoğun ilişki içinde olduğu diğer yavaş akımları, gastronomi turizmi, kırsal turizm ve sürdürülebilirlik temaları bu alanın temelini oluşturmaktadır. Başka bir ifadeyle Yavaş Yemek Hareketi, ilkelerini bu alanlarda hayata geçirmekte, gelişimini sürdürmektedir. Nitekim, Yavaş Yemek Hareketi'nin 'iyi, temiz ve adil' ilkeleri sürdürülebilirliğin çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla ilişkilendirildiğinde hareketin sürdürülebilir gastronomi turizmi ile de yakın bir ilişki içinde olduğu anlaşılmaktadır (Aliyeva & Kurgun, 2021). Bu bağlamda, örneğin öncü temalar grubundaki yiyecek endüstrisine bağlı olumsuz etkiler arttıkça temel alan grubundaki temalar daha da önemli hale gelecektir. Son olarak, yakın zamanda ilişkilendirilmeye başlanan ancak yeterince çalışılmamış niş temalar ise Yavaş Yemek Hareketi'nin turizmle daha fazla bütünleşmesinin yolunu açacaktır. Bu bağlamda, yiyecek festivali, varoluşsal özgünlük, kurumsal sosyal sorumluluk, coğrafi işaret, gıda aktivizmi, etik tüketim, planlı davranış teorisi, döngüsel ekonomi, cinsiyet ve sosyal değişim temaları turizm alanında Yavaş Yemek Hareketinin gelişimini hızla sağlayacak konular olarak ortaya çıkmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yavaş Yemek Hareketi, hızlı yaşam anlayışına karşı örgütlenerek biyolojik çeşitliliği korumak ve gıdanın faydalı şekilde üretilip tüketilmesi konusunda toplumu dönüştürmek amacıyla gündeme gelmiştir (Hsu,

2015). Üretim ve tüketim ilişkisi üzerinden farkındalık yaratma ve koruma güdüsüyle ortaya çıkan hareket zaman içinde uygulamaları sayesinde gastronomi turizmi ve sürdürülebilir turizm gibi turizm türlerine de katkı sağlamaya başlamıştır. Ek olarak, Yavaş Turizm ve Yavaş Seyahat gibi doğrudan turizmle ilgili yeni akımların doğmasını sağlamıştır. Bu açıdan, Yavaş Yemek Hareketi zamanla turizmle bütünleşen bir yapıya bürünmüştür. Bu kapsamda çalışmada, Yavaş Yemek Hareketi'nin turizm alanındaki gelişimi ortaya çıkarılmıştır. Alandaki temalara yönelik değişen trend ortaya çıkarıldığı için, çalışmanın güncel bir konuyu ele aldığı düşünülmektedir.

Yavaş Yemek Hareketi her ne kadar 1986 yılında doğsa da Scopus veri tabanından elde edilen verilere göre ilk araştırma 2004 yılında yapılmıştır. Etkilerinin görülmeye başlaması açısından bu süre normal karşılanabilir. Ancak, tespit edilen 830 yayının yarısının son dört yıl içinde yapılmış olması konunun son yıllarda ne ölçüde önem kazandığını gözler önüne sermektedir. Turizm alanında Yavaş Yemek Hareketinin gelişimine yön veren temalara bakıldığında; sürdürülebilir turizm, gastronomi turizmi ve yavaş turizm gibi olgunlaşmış konulara ek, niş araştırma konularına odaklanmak, hareketin turizm alanında hızla şekillenmesine katkı sağlayacaktır. Ek olarak paydaşlık, topluluk temelli turizm ve turizmde kalkınma gibi gelişmekte olan temaların çalışılması da Yavaş Yemek Hareketi'ni daha etkili bir noktaya taşıyacaktır. Buradan hareketle, özellikle niş ve gelişmekte olan temalara odaklanmak, araştırmacıların bu konularda öncü olmasını sağlayabilecektir.

Çalışma, Yavaş Yemek Hareketi ile ilgili keşfedilmeyi bekleyen temaları somutlaştırarak gün yüzüne çıkardığı için önemli görülmektedir. Çünkü bu sonuçlar, alandaki boşluklara yönelik yapılacak çalışmalar için araştırmacılara yol gösterici olacaktır. Ek olarak çalışmada, alanın en verimli yazarları da tespit edilmiştir. Bu sonuç ise alandaki araştırmacılara, verimli iş birlikleri kurabilmelerinin yolunu açabilecektir. Literatüre yönelik sunulan bu katkıların yanı sıra, çalışmada alan uygulayıcıları için de faydalı bilgiler üretilmiştir. Buna göre çalışmada, hareketin turizmde etkisiz kaldığı alanların tespit edilmiş olması, uygulamaya dönük alınacak önlemler açısından hem politika yapıcılara hem de sektör temsilcilerine yol gösterici olacaktır. Nitekim, özgün değerlere sahip bölgelerin çekim noktası haline gelmesinde katkısı olan hareketin daha etkin hale getirilmesi başta turistler ve yerel halk olmak üzere tüm paydaşların refahını olumlu yönde etkileyecektir.

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda gelecekte yapılacak araştırmalara yönelik birtakım önerilerin getirilmesi mümkündür. Çalışmada Yavaş yemek Hareketi'nin turizm alanındaki gelişimi incelenmiştir.

Yavaş Yemek Hareketi zamanla yeni yavaş hareketlerin doğmasına öncülük etmiştir. Bu sebeple araştırmacıların gelecekte yavaş şehir hareketi veya yavaş turizm gibi akımların turizm alanındaki gelişimini incelemesi yavaş hareketlerinin turizmdeki yerinin bütünüyle anlaşılmasını sağlayacaktır. Bir başka öneri de veri tabanlarıyla ilgilidir. Buna göre, bu araştırmanın sonuçları Scopus veri tabanından elde edilen verilerle ortaya çıkarılmıştır. Gelecekte Yavaş Yemek Hareketi'nin turizmdeki gelişimi üzerine çalışma yapmak isteyen araştırmacılar, çalışmalarını Web of Science gibi başkaca veri tabanlarından elde ettikleri verilerle yürütebilirler. Böylece hareketin turizm alanındaki mevcut durumu en kapsamlı haliyle ortaya çıkarılmış olur. Ayrıca, araştırmacılar ileride TÜBİTAK Ulakbim ve YÖK Tez Arşivi gibi veri tabanlarını esas alarak yapacakları çalışmalar sayesinde Yavaş Yemek Hareketi'nin Türkiye'deki gelişimini ortaya çıkarabilirler. Çalışmayı asıl amacına taşıyan bulgular, Yavaş Yemek Hareketi'nin turizm alanındaki gelişimini ortaya koyan tematik trend sonuçlarıdır. Araştırmacıların trende yön veren bu konulara ilişkin çalışmalar yapması hareketin turizm alanındaki gelişimini hızlandıracaktır. Buna göre, gelişmekte olan temalar kapsamında yer alan paydaşlık ve topluluk temelli turizm konularının çalışılması hareketin turizmle olan ilişkisini güçlendirecektir. Ek olarak, niş temalar kapsamında yer alan; yiyecek festivali, varoluşsal özgünlük, kurumsal sosyal sorumluluk, coğrafi işaret, gıda aktivizmi, etik tüketim, planlanmış davranış teorisi, döngüsel ekonomi, cinsiyet ve sosyal değişim konularının çalışılması alanyazındaki boşluklara ilişkin somut bilgilerin gün yüzüne çıkarılmasını sağlayacaktır. Son olarak, Yavaş Yemek Hareketinin temalarla olan ilişki ağında memnuniyet, davranışsal niyet ve deneyim gibi temalar oldukça zayıf görünmektedir. Bu bağlamda, hareketin turist davranışlarıyla ilişkisi ele alınarak turist memnuniyeti veya motivasyonları gibi önemli konulara yönelik çalışmaların sayısı artırılabilir. Bu tür çalışmalardan elde edilecek sonuçlar sayesinde Yavaş Yemek Hareketi ilkelerinin uygulandığı destinasyonlarda hizmet kalitesinin artması sağlanabilecektir.

Çalışmanın bir de sınırlılığı bulunmaktadır. Buna göre, araştırma verileri yalnızca Scopus veri tabanından çekilmiştir. Ancak Web of Science ve Pub Med gibi başkaca önemli veri tabanları da bulunmaktadır. Bu kaynakların veri toplama sürecinin dışında tutulması araştırmanın en önemli kısıtı olarak görülmektedir. Veri tabanlarının yanı sıra kitap bölümleri, konferans bildirileri ve editör notlarının da örneklem kapsamı dışında tutulması çalışmanın diğer bir sınırlılığını oluşturmaktadır.

KAYNAKLAR

- Acuner, E. (2014). Çamlıhemşin İçin Cittaslow Model Önerisi: Karşılaştırmalı Bir Analiz, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aladağ, O. F., Köseoglu, M. A., King, B. & Mehraliyev, F. (2020). Strategy Implementation Research in Hospitality and Tourism: Current Status and Future Potential, *International Journal of Hospitality Management*, 88, 102556.
- Al-Aadili, N. M. (2020). The Negative Effects of Globalization on Cultural Security. *Al-Ameed Journal*, 9(4).
- Aliyeva, N. & Kurgun, A. (2021). Slow Food Hareketinin Gastronomi Turizminin Sürdürülebilirliği ile İlişkisi: Foça Örneği, *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 5(2), 234-251.
- Aria, M. & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-Tool for Comprehensive Science Mapping Analysis, *Journal of Informetrics*, 11(4), 959-975.
- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örneklem Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme, *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Bilgen, D., Yıldız, Y. & Güngörmüş, H. (2023). Yavaş Turizm ve Rekreasyon, *Journal of Sports for All and Recreation*, 5(1), 27-34.
- Bradford, S. C. (1985). Sources of Information on Specific Subjects, *Journal of Information Science*, 10(4), 17-180.
- Bucak, T. & Turan, Ö. (2016). Bölge Turizmine Yeni Akımların Etkisi: Gökçeada Yavaş Yemek Örneği, *Journal of Yasar University*, 11(43), 211-219.
- Buiatti, S. (2011). Food and Tourism: The Role of the "Slow Food" Association, *Food, Agri-Culture and Tourism: Linking Local Gastronomy and Rural Tourism: Interdisciplinary Perspectives*, Springer, Berlin.
- Cittaslow International. (2024). Cittaslow Association. Erişim Adresi: <https://www.cittaslow.org/content/association> Erişim Tarihi: 09.03.2024.
- Collins, A. & Potoglou, D. (2019). Factors Influencing Visitor Travel to Festivals: Challenges in Encouraging Sustainable Travel, *Journal of Sustainable Tourism*, 27(5), 668-688.
- Coşkun, C. & Gençer, K. (2024). Slow Food Konusunda Yazılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi, *Journal of Silk Road Tourism Research*, 4(1), 23-34.
- Çavuş, Ş., Kaya, B. & Demirtaş, B. (2019). Sürdürülebilir Turizm Açısından Slow Food Hareketine Bakış ve Türkiye Uygulamaları. *International Black Sea Coastline Countries Symposium*, Batum.
- Demir, B. (2021). Sürdürülebilir Turizm Hareketi Olarak Slow Food: Germiyan Örneği, *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences*, 4(2), 99-114.
- Demiral, G. & Yüksek, G. (2022). Turizm Ulaştırması Alanyazınına Scopus Veri Tabanı Üzerinden Panoramik Bir Bakış, *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel*, 5(4), 1847-1862.
- Dickinson, J. & Lumsdon, L. (2010). *Slow Travel and Tourism*. Washington: Earthscan.
- Dimova, D. & Gillen, E. J. (2017). Globalization and Cultural Identity-The Perspective of Contemporary Art, *The 16th Salzburg Trilogue*, 60-71.
- Elsevier. (2024). Scopus: Comprehensive, Multidisciplinary, Trusted Abstract and Citation Database. Erişim Adresi: <https://www.elsevier.com/products/scopus> Erişim Tarihi: 09.10.2024
- Erdoğan, M., Ertong, A., Güngör, M. & Kalaycı, B. (2024). Yerelleşme Bağlamında Yavaş Şehirlerin Eğitim Üzerindeki Etkisi Üzerine Bir Analiz. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 4(2), 514-521.
- Falagas, M. E., Pitsouni, E., Malietzis, G. & Pappas, G. (2008). Comparison of Pubmed, Scopus, Web of Science, and Google Scholar: Strengths and Weaknesses. *The FASEB Journal*, 22(2), 338-342.
- Fusté-Forné, F. & Jamal, T. (2020). Slow Food Tourism: An Ethical Microtrend for the Anthropocene, *Journal of Tourism Futures*, 6(3), 227-232.
- Sabur, D. G. & Güneş, S. G. (2023). Lezzet Turları ve Slow Food Hareketi, *Toros University Journal of Food Nutrition and Gastronomy*, 2(1), 105-123.
- Güzeler, N., Koboyeva, F. & Özbek, Ç. (2020). Slow Food Hareketi Kapsamında Değerlendirilen Gıda Ürünleri Adana İli Örneği, 3rd International New York Conference on Evolving Trends in Interdisciplinary Research & Practices, Manhattan.
- Honore, C. (2004). In Praise of Slowness: How a Worldwide Movement is Challenging The Cult of Speed, Harper Collins, New York.
- Hood, W. & Wilson, C. (2001). The Literature of Bibliometrics, Scientometrics, and Informetrics, *Scientometrics*, 52(2), 291-314.
- Hsu, E. L. (2015). The Slow Food Movement and Time Shortage: Beyond the Dichotomy of Fast or Slow, *Journal of Sociology*, 51(3), 628-642.
- Jackson, P. (2004). Local Consumption Cultures in a Globalizing World, *Transactions of the Institute of British Geographers*, 29(2), 165-178.
- Jamal, T. & Stronza, A. (2009). Collaboration Theory and Tourism Practice in Protected Areas: Stakeholders, Structuring and Sustainability, *Journal of Sustainable Tourism*, 17(2), 169-189.

- Kartal, G. (2019). Sürdürülebilir Kalkınma Anlayışına Farklı Bir Bakış: Cittaslow “Yavaş Şehir” Hareketi Ve Sürdürülebilir Kalkınma. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 21(36), 9-18.
- Kayan, A. (2015). Küreselleşmenin Kentler Üzerindeki Etkileri ve Küresel Kentlerin Özellikleri ile İlgili Bir Değerlendirme, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 10(1), 271-295.
- Knox, P. L. (2005). Creating Ordinary Places: Slow Cities in a Fast World, Journal Of Urban Design, 10(1), 1-11.
- Merigó, J. M., Blanco-Mesa, F., Gil-Lafuente, A. & Yager, R. (2017). Thirty Years of the International Journal of Intelligent Systems: A Bibliometric Review, International Journal of Intelligent Systems, 32(5), 526-554.
- Nilsson, J. H., Svärd, A. C., Widarsson, Å. & Wirell, T. (2011). ‘Cittaslow’eco-Gastronomic Heritage as a Tool for Destination Development, Current Issues in Tourism, 14(4), 373-386.
- Nosi, C. & Zanni, L. (2004). Moving from “Typical Products” to “Food-Related Services” the Slow Food Case as a New Business Paradigm, British Food Journal, 106(10/11), 779-792.
- Osareh, F. (1996). Bibliometrics, Citation Analysis and Co-Citation Analysis: A Review of Literature, Libri, 46, 149-158.
- Özcan, H. C. (2011). Bir Sürdürülebilir Kent Modeli Yavaş Şehir Hareketi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Slow Food. (2024). Erişim Adresi: <https://www.slowfood.com/wp-content> Erişim Tarihi: 09.03.2024.
- Slow Food Foundation (2024). Slow Food Foundation for Biodiversity. Erişim Adresi: <https://www.fondazione Slow Food.com/en/nazioni-arca/turkey-en/> Erişim Tarihi: 09.03.2024
- Soonsap, P., Ashton, A. S. & Lee, T. J. (2023). The Role of Slow Food in Destination Image Development, Asian Journal of Business Research Volume, 13(1).
- Sünnetçioğlu, S. & Özkök, F. (2017). Güzel, Özgün Ve İyi Yemeğin Peşindeki Yolculuk: Gastronomi, Journal of Awareness, 2(3S), 585-596.
- Tencati, A. & Zsolnai, L. (2012). Collaborative Enterprise and Sustainability: The Case of Slow Food, Journal of Business Ethics, 110, 345-354.
- Uslu, A. & Avcı, U. (2020). Yerel Halkın Cittaslow Hareketine Bakış Açısına Yönelik Bir Araştırma: Köyceğiz Örneği, Turizm Akademik Dergisi, 7(1), 117-131.
- Ünal, M. & Zavalı, S. (2016). Küreselleşme Karşısı Bir Hareket: Yavaş Hareketi, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(4), 889-912.
- van-Eck, N. J. & Waltman, L. (2010). Software Survey: Vosviewer, a Computer Program for Bibliometric Mapping, Scientometrics, 84(2), 523-538.
- VOSviewer. (2024). Welcome to VOSviewer, Visualizing Scientific Landscapes. Erişim Adresi: <https://www.vosviewer.com/> Erişim Tarihi: 09.10.2024
- Yılmaz, G. & Şahin-Yılmaz, A. (2023). Şarap Turizmi Araştırmalarına Bütüncül Bir Bakış: Ağ Analizi ile Haritalandırma, Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 11(2), 1621-1640.
- Yurtseven, H. R., Kaya, O. & Harman, S. (2010). Yavaş Hareket, Detay Yayıncılık, Ankara.

Destek Bilgisi: Bu çalışmanın hazırlanması sürecinde herhangi bir bireyden ya da kurumdan aynı ya da nakdi bir yardım/destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Makalede herhangi bir çıkar çatışması ya da kazanç durumu yoktur.

Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Turizm Akademik Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarına aittir.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma Etik Kurul Kararı gerektiren araştırma türleri arasında yer almadığından, araştırma süreci için etik kurul izni alınmamıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı: 1. Yazar = %100

EXTENSIVE SUMMARY

A Comprehensive Examination of the Slow Food Movement's Development in the Tourism Industry

Taner AKKOÇ*

Introduction

The Slow Food Movement was launched as a reaction to the fast food movement represented by McDonald's and the like, which destroyed cultural authenticity and caused standardization (Aliyeva & Kurgun, 2021). The Slow Food Movement lays out three core principles: good, clean, and fair. Being good for quality, delicious, and healthy food; being clean for production that does not harm the environment; being fair for affordable prices for consumers and reasonable wages for producers are the essentials of the movement (Slow Food, 2024). The movement is progressing on the principle of "locality". With the traditional production method, regional values come to the fore thanks to products such as vegetables, fruits, cheese, and wine. Thanks to these products, business areas such as restaurants and farms run by local people emerge, and thus the local economy is revitalized (Özcan, 2011). The movement also proposes a sustainable tourism model based on the discovery of gastronomic traditions and the communities that create them. This model, known as Slow Food Travel, aims to connect tourists with slow food communities that promote good, clean, and fair products, and to offer lasting experiences by combining the pleasure of food with culture and intimacy (Slow Food, 2024).

While the Slow Food Movement primarily focuses on the production and consumption relationship to raise awareness and safeguard local identity, it also exhibits a relationship with tourism. However, an examination of the literature reveals no bibliometric research that comprehensively defines the framework of this relationship. This situation points to a significant gap in the literature. From this perspective, the study aims to uncover unexplored themes related to the Slow Food Movement within the tourism industry. We expect the study to guide the stakeholders in the field by revealing the current status of the movement in the tourism field.

Method

The study adopted a qualitative research method. The study employed the criteria sampling technique,

a purposeful sampling method. After determining the sampling criteria, all articles on the Slow Food Movement related to tourism in the Scopus database were scanned. Data were collected from the Scopus database using the document review technique between September 5-6, 2024, in line with the specified sampling criteria. Within the framework of the codes ('tourism' AND 'slow food') determined for the keywords, publications made since 1986 were scanned from the Scopus database. Accordingly, 1382 publications were identified based on the keywords in the first stage; then, when article was selected as the document type, 869 studies were reached; as a result of selecting English as the working language, the analyses continued with 830 articles. The data obtained through document review was subjected to bibliometric analysis. In addition to VOSviewer, Bibliometrix programs from R Studio applications were used for data analysis.

Findings

In 2004, the Scopus database received the first publication on the subject. From this year on, the number of publications increased slowly but steadily until 2013. The number of publications, which had not increased until 2015, began to increase rapidly and accelerate from this year on. Fuste-Forne and Bonadonna are the most productive researchers in the field, with similar numbers of publications and citations. The countries that have published the most on the Slow Food Movement in the field of tourism are the USA, Italy, and the United Kingdom. On the other hand, South Korea, which is in last place in terms of the number of publications, is in first place in terms of citations per publication. The three most influential journals publishing on the Slow Food Movement in Tourism are Sustainability (51), British Food Journal (22) and Journal of Sustainable Tourism (19). Examining the most frequently used concepts and their relationship network reveals that the concepts of sustainability, authenticity, and food tourism in the tourism field have shaped the Slow Food Movement.

In the study, the themes discussed in relation to the Slow Food Movement and the trend of these themes were examined. This field is based on issues such as sustainability, food tourism, festivals, originality, slow trends, experience, and purchasing behavior. Additionally, globalization, the food industry, food marketing, and leisure issues constitute the leading themes of this field. Themes such as stakeholderism, community-based tourism, and tourism development include issues that will develop or lose their importance over time. Food festival, existential authenticity, corporate social responsibility, geographical indication, food activism, ethical consumption, theory of planned

* Corresponding author at: Ondokuz Mayıs University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Management, Bafra/Samsun/Türkiye
E-Mail Address: taner.akkoc@omu.edu.tr

behavior, circular economy, gender, and social change include niche themes that have not been studied enough in this field but have significant potential.

Conclusion and Recommendation

When we look at the themes that guide the development of the Slow Food Movement in the field of tourism, focusing on niche research topics instead of mature topics such as sustainable tourism, gastronomy tourism, and slow tourism will contribute to the rapid formation of the movement in the field of tourism. Furthermore, studying emerging themes such as stakeholderism, community-based tourism, and tourism development will also help the Slow Food Movement reach a more effective point. From this point on, focusing on niche and emerging themes in particular will enable researchers to be pioneers in these areas.

The study examined the development of the Slow Food Movement in the field of tourism. Over time, the Slow Food Movement has spawned new slow movements. For this reason, in the future, researchers examining the development of movements such as the Slow City Movement or Slow Tourism in the field of tourism will provide a complete understanding of the place of slow movements in tourism. Furthermore, researchers who want to study the development of the Slow Food Movement in tourism in the future can use data obtained from other databases, such as Web of Science.